

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.
Működik a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Holtz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.
Működik a hirdetések, az előfizet-
ések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólások inté-
zendők

Telefon-szám 21

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÄUER LAJOS

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 24 Ft.
Félévre — — — — 12 Ft.
Negyedévre — — — 6 Ft.
Egy hóra — — — — 2 Ft.
— Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtat-
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünnep-
napok kivételével mindennap
éleltán 5 órakor. ■■■■■

Nagybecskerek, 1911.

XL. évfolyam 174. szám.

Szerda, augusztus 2.

A véderővita.

— Tallián Béla beszéde. —

Nagybecskerek, aug. 2.

Az obstrukciós naplopás szegységteljes sivárságai közepette, tegnap végre megint jutott idő a komoly szónak és érveknek. Magyarán érvekben gazdag és meggyőző beszéd hangzott el tegnap a képviselőházban. Tallián Béla a torontálvármegyei nemzeti munkapárt illusztris elnöke, aki egyben a véderő-bizottság elnöke is, mondott beszédet a véderőreformról s beszédét kötelességünk bővebben ismertetni nemcsak annál a szoros viszonynál fogva, mely őt Torontálvármegyéhez fűzi, hanem főleg azért, mert beszédét hatalmas és súlyos érveit, amelylyel a véderő kérdéseit minden oldalról megvilágította, minél szélesebb körben ismertté kell tenni.

Ezért adjuk itt Tallián Béla beszédét, amennyire lapunk szűk kerete engedi, bő kivonatban az alábbiakban:

Tallián Béla beszédét azzal kezdte, hogy tisztában van azzal, hogy sokkal gyöngébb lesz az ő szava hogysem a tuloldalt arról az utról, amely meggyőződése szerint esetleg parlamentáriszimusunkat is veszélyeztetni, visszatérítse. Tisztában van azzal is, hogy a tárgyalás jelenlegi alakulatában és formájában nem bírhat meggyőző erővel szava a tuloldalon. Ha mégis felszólal és ezzel a jogával él, egyszerű kötelességet kíván teljesíteni. Kötelességet, hogy a munkapárt álláspontját megindokolja és kötelességet, hogy a munkapárt álláspontját lehetőleg kifelé is igazolja.

A nagyhatalmi állás és az ország érdekei.

Ezután polemizál Batthyány Tivadar gróffal, aki azt fejtegette, hogy a monarchia nagyhatalmi állása nem kongruens Magyarországi érdekeivel; mi csak annak terheit viseljük és előnyeiben nem részesülünk. Gróf Batthyány Tivadar felfogásával szemben ő csak a történelemre hivatkozik és pedig a történelem utolsó 40 esztendejére és igazolni kívánja azzal hogy a monarchiának nagyhatalmi állásából Magyarországnak is meg volt a maga előnye, mert ha csak a történelem azon részét, amely Mátyás királyunk kora óta egészen az utóbbi időkig lefolyt, végigtekintjük, láthatni, volt-e Magyarország presztízse valaha nagyobb, szebb és erősebb, mint azon idő óta, mióta az 1867-iki kiegyezés alapján állunk, egészen az utolsó időkig. De ettől eltekintve, méltóztassék csak meg is nézni azt a haladást, amelyet akár szellemi, akár anyagi, akár gazdasági téren az ország 40 esztendő alatt tett; és senki sem fogja kétségbevonni azt, hogy oly haladást ért el az ország 40 esztendő alatt, aminőt azelőtt évszázadokon keresztül nem tudott elérni.

Gróf Batthyány Tivadar az önálló hadsereg felállítására vonatkozólag felhozott érvekkel kapcsolatban utal arra, hogy a német hadsereg, dacára annak, hogy négy-öt teljesen önálló hadseregből van szervezve, mégis a világ első hadserege; ez teljesen igaz és aláírja, de elfelejtette Batthyány azt, hogy a német hadsereg dacára annak, hogy négy-öt különböző hadseregből áll egy nyelvű legénységből, egy nyelvű tisztből áll és egy nyelvű állam hadserege. Azoknak tendenciája, gondolkodásuk iránya, lelkesedésük mind egy pont felé irányul, míg ez minálunk nem

igly van, sokkal heterogénebb elemből áll a mi országunk lakossága, sokkal sokkal centrifugálisabb erők működnek és működhetnek közre, különösen a hadseregben, semhogy azt nézete szerint a német hadsereggel párhuzamba lehetne állítani.

Miután röviden szólt az altisztekről és a tanítókról, áttért

a koalíció paktumára.

Két elvi momentum az — ugymond — amely ezen törvényjavaslat tárgyalása alkalmával különösen kifogásoltatik. Az egyik arra vonatkozik, hogy a paktum előzőleg kikötötte elsősorban a választási jog megalkotását és csak az ezen alapon választott képviselőház tárgyalhatja azután a katonai kérdéseket. A második kifogás pedig az, hogy ez az országgyűlés nem illetékes a katonai kérdések megoldására.

Ez a kormány nem paktum alapján ül itt.

A kérdésnek azzal a részével, vajjon a koronának joga az országgyűlés tárgyalásait illetőleg meddig terjedhet, nem foglalkozom, ezt bővebben kifejtette Tisza István gróf t. barátom, azonban nézetem szerint nem áll meg ezen indokok egyik része sem. S miért? Mert a paktum nem a korona és a nemzet között, hanem a korona és a koalíciós kormány vezető férfiai között jött létre.

A paktum határozott időre kötött s két évi határidőhöz volt kötve. Ez a két év elmúlt és a koalíciós kormány négy év alatt a paktumot végrehajtani nem tudta. Ez a kormány, amely jelenleg az ország ügyeit vezeti, nem paktum alapján nevezetett ki, hanem a saját programja alapján.

Eitner Zsigmond: Abban a választói jog volt benne!

Tallián Béla: Az is benne volt!

Rudnyánszky György: A sorrend nem volt meghatározva.

Tallián Béla: Bocsánatot kérek, a választói jog is benne volt a programban, de hogy milyen sorrendben, az egyiket előbb vagy később csinálja-e az a kormány belátásától függ. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Mozgás a bal- és a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: (A trónbeszédben!) Tény az, hogy a kormány programjában benne volt, a trónbeszédben is benne volt.

Lovász Márton: Első helyen! (Zaj.)

Tallián Béla: . . . Engedelmet kérek, ezt nem lehet eltagnadni, képviselőtársaink beszédeinek legnagyobb részében szintén benne volt, tehát ez a párt, amely a kormányt ebben a kérdésben támogatja, nemcsak politikai bizalomból, de meggyőződésből is szükségesnek tartja ezen kérdés megoldását. (Igaz! Ugy van! jobbfelől. Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.)

A mostani képviselőház illetékessége.

Ami pedig a második kérdést illeti, hogy nem illetékes a Ház, bocsánatot kérek én nem tudok sem írásos, sem szóbeli kötelezettséget arra vonatkozólag, hogy egy törvényjavaslat ne tárgyalassék, amelynek szükségessége az országban felmerült és imminens. (Helyeslés jobbfelől.) Nincs olyan, sem írásbeli, sem szóbeli kötelezettség a világ egyik parlamentjében sem s hol van az megírva, hogy ilyen vagy olyan sorrendben kell jönniök a megoldandó feladatoknak? Egy esetben helyes volna ez az indokolás, abban az esetben nevezetesen, — nem konkrétan erre vonatkozólag, hanem általánosságban emlitem ezt — hogy ha a kormánynak egyik vagy másik törvényjavaslatát a törvényhozás egyik vagy másik faktora visszalöki és a kormánynak a nézete és a meggyőződése, hogy a nemzet többsége mögötte áll, hogy akkor a kormány a nemzet többségéhez fordul; de ez a kérdés itt ebben az esetben nem fordul elő. (Helyeslés jobbfelől.) Különben is azt hiszem, hogy az utasítások korszaka már régen elmúlt. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.)

Az országgyűlés többsége a nemzet bizalmából szuverén joggal tárgyalja azokat a törvényjavaslatokat, amelyeket ő helyeseknek és jóknak tart. (Élénk helyeslés és taps a jobboldalon. Mozgás balfelől.) Természetesen az ellenzéknek is jogában és módjában áll azokat a kifogásokat és indokokat előhozni, amelyeket ő a maga részéről helyeseknek és jóknak tart.

A haderő fejlesztése 20 év óta stagnál.

Az 1868 augusztus 3-án tartott országgyűlésen a véderőtárgyalás alkalmával Deák Ferenc a következő szavakkal vezette be beszédét (olvassa):

„Az állam első és legfontosabb feladata megvédeni az országot külső és belső ellenség ellen. A végrehajtó hatalom köteles őrködni a haza biztonsága fölött, az alkotmányos törvényhozás pedig tartozik gondoskodni arról, hogy a kormány minden időben és minden eshetőségek ellen elegendő és a célnak teljesen megfelelő védelmi eszköz felett rendelkezessék a haza védelmére.”

Ennek az igazságnak hatása alatt állott a kormány, amikor a véderőreformra vonatkozó javaslatokat beterjesztette és ennek az igazságnak hatása alatt áll az a párt is, amelyhez tartozni szerencsém van, amely a kormánynak ezen előterjesztéseit teljes odaadással, meggyőződésének egész melegevel támogatja és meg akarja valósítani. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon. Elnök cseppet.)

Gróf Apponyi Albert t. képviselőtársam legutóbb tartott nagy és ékesszóló beszédében elmondotta azokat a tényeket és körülményeket, amelyek a katonai kérdések tárgyalásainál évszázadok óta előfordultak. Beszéde e részének legaktuálisabb pontjai azok, amelyek az utolsó husz évre és különösen a legutóbbi kilenc esztendőre vonatkoznak, mert e kijelentéseivel t. képviselőtársam elismerte önmaga is azt, hogy hadseregünknek számszerű fejlődése husz év óta teljesen stagnál. T. Ház! Husz évi stagnáció még akkor is, ha az állami élet egy kis jelentőségű intézményében áll be, veszéllyel és kárral jár, mennyivel nagyobb veszéllyel és kárral jár ez akkor, ha az állami élet biztonságának, az állami élet presztízisének védelmét, annak legnagyobb faktorát, a hadsereget illeti a kérdés. Senki sem tagadhatja azt, hogy a hadseregnek létszáma husz év alatt nem emelkedett. Leghatározottabb bizonyítéka ennek az, hogy a legilletékesebb faktor, maga a hadügyminiszter, Schönaich, azzal a kifejezéssel élt e kellemetlen és kedvezőtlen helyzet megvilágítására: Die Arme verdorrt. Kijelentette, hogy akkor, amikor körülöttünk az összes államok a legnagyobb sietséggel, a legnagyobb készséggel a legnagyobb áldozatokkal hadseregüknek számát emelték, intenzíve fejlesztették, akkor t. Ház, mi visszamaradtunk. Kétségtelenül nem tagadható tény, hogy husz év alatt a hadsereget egyáltalán nem fejlesztettük és bátor vagyok kijelenteni, hogy nagy szerencsének tartom, hogy a külpolitikai viszonyok husz év alatt oda nem fejlődtek, hogy ezért a felelősséget azoknak kell viselniök, akik tulajdonképpen ennek okozói.

Áttért itt Tallián Béla annak a kifejtésére, hogy egy nagyhatalom, ha befolyását Európában meg akarja tartani,

izoláltan nem allhat meg

Európában. Méltóztassék csak Anglia példáját megnézni és meglátja, hogy Anglia amely a világuralmat évszázadok óta bírja sem volt képes az izoláltság helyzetében megmaradni, kénytelen volt szövetségest, barátot keresni, különben a mai európai konstellációk mellett nem egzisztálhatott volna. (Ugy van a jobboldalon.) Az is bizonyos tény, hogy csak erős országok keresnek szövetségest, mert a gyöngé állam

előbb-utóbb inferioris helyzetbe kerül és kénytelen-kelletlen annak az erősebb államnak szekerét köteles tolni, amellyel szövetségben van. Ha abban az izolált helyzetben akarunk maradni, akkor előbb-utóbb előállana az a következmény, hogy először szövetséges társat nem találunk és ez az izoláltság még sokkal veszedelmesebb lenne, mert belső helyzetünk a heterogén elemek folytán olyan lehet, hogy ennek centrifugális, kifelé való hatása nagyon megbosszulhatná magát. Már pedig annak, azt hiszem, senki sem akarja kitenni magát ebben az országban, hogy az ország létét, fennmaradását veszélyeztesse. Tagadhatatlan tény, t. Ház, hogyha ebben a helyzetben, ezen izoláltság helyzetében maradnánk, hadseregünknek ilyen gyenge fejlődésében mint ma vagyunk, úgy vérszemét kapván szomszédaink jobbról és balról előbb-utóbb belekerülne Európába érdekesportjainak olyan malomkövei közé, melyek bennünket, ha hadseregünk nem elég erős és harképes, össze fognak morzsolni.

Igen érdekesen és tanulságosan fejtegette ki ezután Tallián, hogy

mibe kerül egy mozgósítás és veszített háború?

A mozgósítás háború esetén fejenként és naponként 10 koronába kerül s Ausztria és Magyarország hadi erejét két és fél millióra becsülve, ez havonként 450 millió koronát, egy esztendőben pedig körülbelül 10 milliárdot tesz. (Mozgás.) nem számítva azon veszteségeket, melyek a közgazdaságot, az ipart, a kereskedelmet, azonkívül az emberi életet is érik.

De hogy mibe kerül egy vesztes félnek a háború — folytatta tovább Tallián — ha megengedik t. képviselőtársaim, erre is fogok adatot szolgáltatni az utóbbi időkből. (Halljuk! Halljuk!) Franciaország az 1870—71. évi háborúban 5 milliárd frank hadisarcot fizetett, ami 4750 millió koronának felel meg. Ennek négy %-os kamata 213,750.000 korona. Méltóztatnak tehát látni, hogy egy háborúnak következménye, szemben azzal a 89 millió emelkedéssel, a miről most szó van, mennyivel súlyosabb. Sőt ha tekintetbe vesszük t. képviselőtársaim azt, hogy gazdaságilag milyen veszteségeket szenvedett Franciaország, hogy emberéletben is milyen veszteségeket szenvedett és ezenkívül Elzász-Lotharingiát át kellett adnia, hogy továbbá a hadi költségek ebbe a hadi sarcbba nincsenek beleszámítva, akkor azt hiszem, igazat fognak nekem adni. Oroszország Japánnal való háborújában — itt nem hadisarcról van szó, hanem a költségekről — 13315 millió rubelt költött el, ami 3395 millió koronának felel meg. Ennek a kamatai kitesznek 152,775.000 koronát s ezenkívül elvesztette még Mandzsuriát is.

Azzal szemben, amit Eitner Zsigmond t. képviselőtársam felhozott, azt hiszem, az az összeg, melybe nálunk a hadseregnek jövődéli fentartása kerül, messze mögötte marad ezeknek a nagy összegeknek mert hadseregünk fentartása 85,895.044 koronába kerül. Én nem tehetek róla, én réám mindezek a terhek, melyek oly óriási mérvben veszélyeztetik és veszélyeztetik is az ország polgárságát, azt az impressiót teszik, hogy én szívesebben fizetem meg a hadsereg fentartására szükséges 85 milliót, mintsem hogy kitegyem az országot egy háború veszedelmének. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zaj a baloldalon.), amely háborúban nemcsak anyagi létünk, de egyúttal létünk is veszélyeztetve volna. (Helyeslés a jobboldalon. Mozgás és zaj a baloldalon.)

Részletes statisztikát nyújt ezután a külföldi államok haderejéről és költségeiről, amelyek a mi hadseregünk hátramardottságát bizonyítják.

Pénzügyi szempontból

kifejti hogy nemcsak az a politikai bizalom mellyel Lukács László pénzügyminiszter iránt viseltetik, de az évtizedes működés is, melyet ő a pénzügyminiszteri székben kifejtett, elég biztosítékot nyújt arra, hogy az államháztartásunk veszélyeztetve volna vagy annak volna kitéve e költségek által, ha kulturális, vagy gazdasági fejlődésünkben ezek a költségek megakasztanának bennünket, Lukács László pénzügyminiszter nem járult volna hozzá ezekhez a tervekhez. De nézzük, hogyan állunk pénzügyileg ebben a kérdésben? A közös hadsereg és a hadi tengerészet kiadásaiából esik Magyarországra 33,466.160 korona, a honvédségre 41 millió, összesen tehát 74,466.160

korona. Ezek azok a kiadások, melyekkel minden évben újra találkoznak. Azok a kiadások pedig, amelyek egyszer mindenkorra szükségesek hadsereg fejlesztésére, a következőleg állanak: A hadsereg és a honvédség részére szükséges 253,975.000 korona, ennek az összegnek 4 és fél %-os kamata kitesz 11,428.884 koronát. Miután ezek a kiadások több mint valószínű, kölcsönből fognak fedeztetni, az első és a második tétel együttvéve kitesz 85,895.000 koronát.

Szembesítve ezeket a számokat azzal a tételekkel, amelyeket előbb egy háború, egy mozgósítás veszélyével kapcsolatban felhozott, egy pillanatig sem habozik kijelenteni azt, hogy nem tartja ezeket a terheket elviselhetetleneknek, nem tartja ezeket a terheket olyanoknak, amelyek az államháztartás egyensúlyát megzavarják, nem tartja olyanoknak, amelyek gazdasági és kulturális fejlődésünkben bennünket megakasztanának. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Nagy hatással idézte tovább Tallián Béla Deák Ferencnek és néhai Andrássy Gyula grófnak fejtegetéseit

az önálló hadseregről.

Deák Ferenc 1868 augusztus 3-án tartott képviselőházi beszédében az önálló hadseregre vonatkozólag a következőket mondja: (Olvassa.) „Tekintse bár végig akárki a törvényeket, országgyűlési iratokat, látni fogja, hogy teljesen önálló, független magyar hadsereg létezésének nyoma sincs azokban; sőt még az 1848-iki törvények is említik ugyan e két szót „magyar hadsereg”, de arról, mint önálló, független külön hadseregről sehol nem rendelkeznek (Zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Az a baj!) S hivatkozom a t. Ház tagjaira, hogy ilyen önálló, független külön magyar hadsereg 1848-ban is csak akkor jött tetteg létre, mikor seregeink nem a sanctio pragmatica értelmében ő felsége seregeivel együtt, hanem ellenük küzdöttek. Ha pedig valaki okát vizsgálná annak, hogy az állandó katonaság megállapítása óta miért nem sürgettek ily teljesen önálló, független, külön hadsereget az ország rendei, valószínűleg azon eredményre jutna az által, hogy nem sürgették, nem követelték, mert azon meggyőződésben voltak, hogy két ilyen elkülönített, független és önálló hadsereggel annyi harc és veszély köztött sem a hazát, sem ő felsége trónját a többi országait a pragmatica sanctio értelmében megvédeni nem lehetett volna.

Másik koronatanum, id. Andrássy Gyula gróf a főrendiháznak 1889. évi április hó 5-én tartott pénzügyi bizottsági ülésén a következőket mondta (Olvassa): „Ha azt hittük volna, hogy az önálló magyar hadsereg nélkül önálló magyar állam nem lehet, vagy hogy az felel meg legjobban Magyarországnak és a monarchia érdekeinek, nem ajánlottuk volna a később törvényhozással elfogadott közös véderőnk rendszerét, hanem igyekeztünk volna a magyar hadsereg létesítését legalább is megkísérteni. De mert az önálló magyar hadsereg eszméjét nemcsak kívánatosnak nem, hanem határozottan veszélyesnek tartottuk, még pedig nemcsak a monarchiára, hanem méginkább Magyarországra nézve: az eszmének létesítését meg sem kíséreltük, sőt azt kezdetől fogva kizártuk a kiegészítés programjából.”

Ez a két nyilatkozat szólót csak megerősíti abban a meggyőződésében, hogy a közös hadsereg előnyösebb Magyarországra mint az önálló külön hadsereg.

Szólt Tallián Béla még a nyelvi kérdésről a két és három éves szolgálatról, majd pedig

a kilences bizottság programjáról,

amelynél ezeket mondta: Még csak azt az egyet kívánom hangsúlyozni, hogy ezeknek a törvényjavaslatoknak általunk való megszavazásához köztjük azt a kívánságot, sőt ha szabad ezt a kifejezést használnom: azt a követelést is, (Ugy van! jobboldalon.) hogy a kilences bizottság programja a maga teljes valóságában hajtassék végre. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Felkiáltások a baloldalon: Mikor? Mikor?) Kérem én ezt nem kötöm határidőhöz. (Zaj baloldalon.) Nekem meg van e tekintetben a kormány iránt a bizalmam és meggyőződésem az, hogy ez a párt még a kormánnyal szemben sem fog tágitani attól a követelésétől, hogy a kilences bizottság programja teljesen végrehajtassék. (Igaz! Ugy van! jobboldalon.)

De hiszen a kilences bizottság programjának legnagyobb része, kivéve a zászló- és jelvénykérdést, már végre is van hajtva. A magyar csapattesteknek magyar hatóságokkal való levelezése tisztában van. A katonai nevelőintézetekben lévő helyeknek száma 1323-ra emelkedett fel; a katonai nevelőintézetekben a vizsgálati és tanítási nyelv oly fejlődésnek indult, amint ezelőtt 6—8 esztendővel még senki sem mert remélni. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Azonkívül a katonai büntetőtörvénykönyvben, amely itt fekszik a képviselőház asztalán a magyar nyelv érvényesülése biztosítva van; azonkívül a két éves szolgálati időre vonatkozó javaslat itt van a képviselőház asztalán. (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon.) A honvédelmi miniszter ur jogainak kitágítására vonatkozó intézkedések benne vannak a törvényben. Így tehát nincs más hátra, mint kizárólag a jelvény és a zászló kérdésének megoldása. Hogy a jelvény és zászló kérdését is korrektül és pedig az állam önállóságának teljes kidomborításával fogja megoldani a kormány, arról meg vagyok győződve. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Beszédét Tallián ezután az

obstrukciós hősökhöz

intézett szavaival így fejezte be:

En, t. Ház, abban a meggyőződésben vagyok, hogy ebben a kérdésben nem a szív és az érzelem, hanem a nyugodtan itélő ész szavára kell hallgatni. (Élénk helyeslés és felkiáltások a jobboldalon: Ott az nincs! Zaj a szélsőbaloldalon. Elnök esenget.) Hiszen a félmúlt idő eléggé igazolta azt, hogy az országot jelszavakkal és ígéretekkel könnyű lázba hozni, de bekövetkezett egyúttal az is, hogy midőn az ország látta, hogy ezen ígéretek be nem válthatók, akkor visszatért a nyugodt politika útjára. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Mozgás és ellentmondások a szélsőbaloldalon. Zaj.) És én tisztelettel azt a kérdést intézem a velem szemben ülő t. képviselőtársamhoz: hajlandók-e a felelősséget viselni (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hogyne! Halljuk! Halljuk! jobboldalon.) azért, hogy ha az országot . . . (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldalon.) olyan utra vezetik, melyről nézetem szerint győzelemmel nem, csak vereséggel lehet visszavonulni? (Élénk helyeslés a jobboldalon. Mozgás és ellentmondások a szélsőbaloldalon.) Mert az erről az utról való visszatérés nem a jogok kiterjesztését, hanem csak a jogok csorbítását vonhatja maga után, azért pedig a felelősséget t. képviselőtársaim, azt hiszem, nem szívesen fogják viselni.

Slezák Lajos: Kormányt vállalni igen. (Ugy van! Ugy van! jobbról.)

Tallián Béla: T. Ház tudom azt, hogy nálunk a kisebbségnek a szokás alapján sokkal szélesebb körű jogai vannak, mint Európa bármely más parlamentjében. De ezeknek a jogoknak nézetem szerint s meggyőződésem szerint a többség jogai fölé emelkedniök nem lehet és nem szabad. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) És meggyőződésem szerint az a párt, amelyhez tartozom, ha szükségét látná annak, hogy ezek a jogok rendes medrükbe visszatereltesse, kötelességét nem fogja elmulasztani. A törvényjavaslatot általánosságban elfogadom. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps a jobboldalon. A szónokot számosan üdvözik. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

SUNLIGHT

szappan a legjobb kezességet nyújtja az iránt, hogy fehérhemünk időelőtt tönkre ne menjenek.

Tisztasága és jósága által a legfinomabb és leggyöngédesebb szövetek u. m. selyem, csipke, flanellek mosására is alkalmazható.

SUNLIGHT SZAPPAN az egész világon elterjedt.

Kettő darabokban 30 fillér. Nyolcszögletű 16 fillér. 258

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő telefonszám (118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van. Hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/2 5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7 ig nyitva.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

— **Kinevezés.** A m. kir. kereskedelmi miniszter *Fuchs István* kir. főmérnököt az alsókubini államépítészeti hivatal főnökét, aki 24 évig működött itt Torontálvármegyében is, m. kir. műszaki tanácsossá nevezte ki.

— **Bucsujárás Tékia.** Régi szokásnak hódolva, minden évben augusztus 2-án a Délvidék számos helyéről megindul egy csomó ember az Ujvidék közelében fekvő Tékiaira zarándok-úton kérni valamit az istenember anyjától.

Nagybecskerekéről az idén is számosan indultak el ma a zarándokútra, szokás szerint ez alkalommal is két csoportban. A magyarok, mintegy 120-an a fél 8 órai, a németek közül pedig mintegy 250 ember a fél 9 órai mise után indult utnak nagy harangozás közepette s a zarándokokat *Prém Péter* segéd-lelkész kísérte a város végéig, ahol buzdító beszédet intézett a zarándokokhoz, akik vasárnap este felé érkeznek vissza a bucsujárásról.

— **Vasuti közlekedésünk javítása.** Vasuti közlekedésünk javításáról irt közleményünket most Szegedről is megerősítik, amennyiben erre vonatkozólag Szegedről illetékes forrásból a következőket jelentik:

A szeged-nagykikinda-nagybecskereki egyesült h. é. vasut rt. személyvonatait gyorsítani kívánja és ezért a pályát megerősíti és új járműveket szerez be. Az ezzel járó költségek fedezésére 9,534.400 kor. alaptőkéjét újabb 12221, egyenként 1200 kor. n. é. elsőbbségi részvény kibocsátása által 11,001.000 koronára fogja fölemelni augusztus 9-én tartandó rendkívüli közgyűlésén.

— **Beiratás a zentai főgimnáziumba.** A zentai áll. s. közs. főgimnáziumban a tanulók szabályszerű beiratkozása folyó évi szeptember hó 1., 2. és 4. napján történik délelőtt 9 órától 12-ig. Mivel az I. osztály párhuzamos, helybeliek és vidékiek egyaránt felvétetnek minden korlátozás nélkül. Szeptember 5-én lesz a *Veni Sancte*, utána az iskolai év ünnepélyes megnyitása az igazgató által a tanári kar, tanulóifjúság, szülők s a szállásadók jelenlétében. Ezt követi az egyes osztályok elrendezése s a törvényolvasás az osztályfőnökök által. 6-án az előadások megkezdődnek. Ezek mindennap egyfolytában tartanak 8 órától 1-ig.

— **A délvidéki hadgyakorlatok.** Megirtuk már, hogy e hónap közepén kezdődnek meg a délvidéki hadgyakorlatok Lippa környékén, amelyeken úgy az itteni honvéd, valamint közös hadseregbeli zászlóalj is részt fog venni. A cs. és kir. 12-ik huszárezred 300 főnyi légsége ma Nagybecskerekre érkezett s a kincsi erdő előtti barakkokban helyeztetett el, ahonnan már holnap reggel tovább indul. Ugyancsak holnap reggel indul gyalog Temesvár felé az itteni közös zászlóalj légsége is, míg a honvédek csak 12-én hagyják el Nagybecskereket. — Itt említjük meg, hogy a 13 napra bevonult közös hadseregbeli tartalékosok és póttartalékosok holnap szerelnek le, míg az újonnan behívott tartalékosok pénteken vonulnak be a Rezső-laktanyába.

— **Megakart halni, mert nem mehetett a bucsura.** Nem mindennapi okból akart megválni az élettől egy fiatal mázolósegéd. *Wolff Károly* itteni mázolóinak *Lukó András* nevű 18 éves segédje az életunt, aki ma reggel a műhelyben öngyilkos szándékból felakasztotta magát, szerencsére azonban még idejekorán észrevették s levágták. Hosszas élesztési kísérletek után az öngyilkosjelölt magához is tért s öngyilkosságának okául azt a furcsaságot mondotta, hogy azért akart megválni az élettől, mert nem engedték meg neki, hogy a tékiái bucsusokkal menjen.

— **Pusztító jég.** Mint Lugosról jelentik, ott heifőn délben hirtelen nehéz, ólmos fellegek takarták el az égboltozatot és csakhamar megeredt az eső, amelyet pár perc múlva jégcső váltott fel. Körülbelül 12 percig hullott sűrűn *diónyi nagyságú jég*, amely öt centiméter magasságban elborította az utcákat és teljesen eltorlaszolta a csatornanyílásokat, úgy, hogy a víznek nem volt rendes lefolyása. A jégcső különösen a szőlőben és gyümölcsösökben óriási károkat okozott.

— **Halalos szóváltás.** Véres eset történt a napokban Németelemlén. Mint ugyanis lapunknak jelentik, *Neinartz Péter* és *Puskás János* ottani cséplő-munkások munkaközben szóváltásba kerültek egymással s a szócsatát csakhamar tettelegesség követte, aminek gyászos vége lett. *Puskás* ugyanis neki akart menni *Neinartz*nak, aki azonban szorongatott helyzetében egy a kezében levő vasvillával úgy vágta fejbe *Puskást*, hogy az összeesett s tegnap koponyacsonttörés következtében meghalt. A véres cselekményről az ottani csendőrség jelentést tett a nagybecskereki kir. ügyészségnek s *Junga Aladár* vizsgálóbíró-helyettes és *Czenger Nándor* kir. ügyész kimentek Elemérré, ahol helyszíni vizsgálatot tartottak, egyben megindították az eljárást *Neinartz* ellen.

— **Lak-sok elképzelték-e vén házban sok lakó után poloska nélkül?** Mielőtt ily lakásba beköltöznénk, tisztítsuk azt ki alaposan *Löcherer Cimexinnel*. Ez eddig az egyedüli szer amelytől a poloskák nyomban elpusztulnak, petéik pedig a *Cimexin* hatása folytán kiszáradnak és többé ki nem kelnek. Nem piszkít, foltot, szagot nem hagy, a legkényesebb butor is tisztítható vele. Moly ellen egyedüli biztos szer. Kapható: *Kollarich Gábor*, valamint *Czikajló László* gyógyszerárban Nagybecskereken. 701-207

— **Tűz.** Ma déli 1 órakor ismét tüzeset fordult elő Nagybecskereken. A tűz ez alkalommal a kórház mögötti földeken pusztított, ahol egy kazal szalma kigyulladt s elégett. A tűzoltóság hamarosan kivonult és sikerült is a tüzet elfojtani, mielőtt az még nagyobb kárt okozhatott volna.

— **A fegyenc és a fogházor harca.** Izgalmas eset történt tegnapelőtt Karánsebesen. Több rab a füztelepen járt vissza vágni. *Gerga Toma* ruszakai illetőségű rab, aki hat havi börtönre volt elítélve, egy észrevétlen pillanatban megugrott az örök elől és eszeveszett futásnak eredt. *Roczánov Emil* fogházor üldözőbe vette a rabot es Karánsebes alatt

601-57

Csak azoknak a cigarettázóknak a kik egészségükre való tekintetből nem sajnálnák naponta 1-2 fillérrel többet kiadni

Clubspecialité

120 lap 20 fillér
70 „ 12 „

Védjegy 1 doboz (100) hüvely 70 „

Bárki feladja címét egy levelezőlapra

HALÁSZ FERENCNEK
Budapest, VII., Nefelejts utca 4.

kap próbául 2 könyvecskét ingyen és bérmentve.

Orvosi tanácsra a lapok nyomtatásánál de minden lapocskában benne van a védjegy és a gyáros aláírása „MODIANO” víznyomással.

Kapható: *Strelinger Márk* m. kir. dohány és szivar nagyáruházában.

sikerült utólnie. Az elszánt fegyenc erre nekiesett az örnek, azt fojtogatni kezdte és *Raczánov* igen veszedelmes helyzetben volt. Az örnek sikerült fegyverét lekarni és hirtelen a daróruhás rab lábába lőtt. A golyó áthatott a ballábon és harcképtelenné tette a veszedelmes fegyencet, akit most a rabkórházban ápolnak.

— **A hamiskártyások ügye.** Temesvárról jelentik: Mint ismeretes, a Temesvárott elfogott és hamiskártyázással gyanúsított *Román Miron* és *Groszmann Endre* ellen *Racsov Lehel* vizsgálóbíró elrendelte az előzetes letartóztatását. A letartóztatottak védői ezt megapellálták a temesvári királyi törvényszék vádtaácsához, amely azonban a vizsgálóbíró végzését helybenhagyta. A vádtaács végzése ellen a terheit a temesvári királyi ítélőtáblához jelentettek be felfolyamodást, amelynek szüneti büntető tanácsa legközelebb fogja tárgyalni az ügyet.

— **Ellopott lovak.** A nagybecskereki csendőrségnek jelentették, hogy ismeretlen tolvajok Németelemlén *Hochbahn Péter* ottani földmivesnek két darab lovát az istállóból elhajtották. Az ismeretlen lókötőket a csendőrök most mindenfelé nyomozzák.

— **Talált függő.** A keskenyágányu vasuti hid közelében levő szabadfürdőhelyen egy gyöngyház függőt találtak gyémántokkal. A függőt az igazolt tulajdonos a hivatalos órák alatt a rendőrségen bármikor átveheti.

TÁVIRATOK.

Csupa névszerinti szavazás.

A naplopás folytatása. — Az egész ülésen szavaztak. — Két interpelláció is volt.

Budapest, aug. 2. (A „Torontál“ eredti távirata.) Az obstrukciós naplopás ma is tovább dühöngött az ugynevezett parlamentben. Mivel a szabadságkérők fogytán vannak, az obstrukció Polónyi recipéje szerint dolgozik s az elnöki előterjesztéshez nyujtanak be indítványokat és ezek felett szavaztatják névszerint a Házat. A mai egész ülés is névszerinti szavazásokkal telt el, még pedig a tegnapi mára halasztott névszerinti szavazásokkal. Így azután a véderővitára ma nem kerülhetett sor, mindössze az ülés végén két interpellációval mutatták meg az obstrukciósok, hogy ők „dolgoznak“ is.

Az ülésen *Kabos Ferenc* alelnök elnökölt s az ülés megnyitása után persze nyomban következett

a technikázás.

Mára két szabadsághős akadt: *Barabás Béla* és *Horváth Gyula*, akiknek a kérvényeik felett holnap szavaznak névszerint.

Az elnök bemutatja Máramarosmegye feliratát a gyermekvédelem dolgában, a mibe az obstrukciósok mindjárt belekapaszkodnak s az elnök indítványával szemben, hogy a feliratot adják ki a kérvényi bizottságnak, *Lovász Márton* azt indítványozza, hogy a pénzügyi bizottságnak adják ki. Hogy miért, azt maga sem tudja. Egyben pedig indítványa felett névszerinti szavazást és a szavazásnak holnapra való halasztását kéri.

Most következett volna a névszerinti szavazás *Rákosi* Viktornek tegnapi beadott szabadságíránti kérvénye felett, de ez elmaradt, mert *Rákosi* kérvényét visszavonta. Volt e helyett azonban névszerinti szavazás arról, hogy Tolnavármegyének az obstrukció ellen beadott feliratát és a pestújhelyi népgyűlés kérvényét melyik bizottsághoz utalják. Mind a két iratot az elnök tegnapi előterjesztése értelmében a kérvényi bizottsághoz utalják.

Névszerint szavaztak *Polónyi Géza* tegnapi indítványa felett is, hogy a Ház utasítsa a kormányt, hogy az interpellációkra sürgősen válaszoljon. A nagy többség *Polónyi* indítványát elveti.

Fél két óráig tartott a névszerinti szavazások komédiája s így a véderővitára nem kerülhetett sor s Bernát Béla mára tervezett beszédét a Ház engedelmével holnapra halasztotta.

Az ülés végén

interpelláltak:

Benedek János és Abrahám Dezső.

A király Gödöllőn.

Budapest, aug. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentés szerint a király október közepén Gödöllőre megy s ott több hetet tölt.

A kormány kritikus dátuma. — A klotür.

Budapest, aug. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) A miniszterelnök ma egy újságíró előtt kijelentette, hogy az ellenzék részéről terjedt az a hír, hogy a kormányra nézve augusztus 8-ika kritikus dátum volna, teljesen alaptalan, mert a kormány semmiféle dátumhoz nincs kötve. — Azokról a képviselőkről is nyilatkozott a miniszterelnök, amelyek Tallián Bélának tegnapi beszédéből azt látják, hogy a kormány a Házban klotürt tervezne. A miniszterelnök kijelentette, hogy ilyesmit csak az ellenzék felizgatott fantáziája olvashat ki Tallián beszédéből.

A cseklési kastélyt felgyújtották.

Budapest, aug. 2. (A Torontál ered. táv.) Pozsonyi jelentés szerint a cseklési kastély égése dolgában most fejezték be a vizsgálatot, amely megállapította, hogy a kastélyt felgyújtották. A jelentés szerint a legközelebbi napokban letartóztatások is várhatók.

A kolera.

Budapest, augusztus 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, ott tegnap 21 ember halt meg kolerában.

Tőzsde.

A Lloyd budapesti távirata augusztus 2.
 Buza (augusztusra) 21.86—
 Buza (októberre) 22.36—
 Zab (augusztusra) 16.04—
 Tengeri (augusztusra) 15.40—
 Tengeri (októberre új) 14.76—

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Torontálvármegye közg. bizottságától.
 3404 kb—1911. szám.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 21054—I. 1911. számú rendeletével a pancsova kubini törvényhatósági közut 6-687—9-006 km. közötti szakaszának kiépítése céljaira Tárcsó (Sztarcsova) község határában szükségelt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvé, a tárgyalás folyó évi augusztus hó 22-én d. e. 10 órai kezdettel Tárcsó községben (a község házában) fog megejteni.

Felhívatnak tehát az érdekelt felek, hogy a fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Tárcsó (Sztarcsova) község házában 15 napi közzémlére kitétetett.

Nagybecskerekén, 1911 július 21-én.
 767—3.2 Főispán helyett;
 Jankó, alispán.

Hirdetéseket
 jutányos árért közöl a
Torontál
 pol. napilap kiadóhivatala

Mokrin község előljárástól.
 4308/1911. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A községi képviselőtestületnek 239. kgy. sz. véghatározata alapján a községi nagyvendéglő nagytermének padoltatási munkálatai árlejtés útján biztosítandó lévén, felhívatnak vállalkozók, hogy zárt ajánlataikat alólírott előjárásnál folyó évi augusztus 8-ig adják be.

Az árlejtés f. évi augusztus 9-ik napjának d. e. 9 órájkor fog Mokrin község ház ülésstermében megtartatni.

A legmagasabb költségvetés szerint a munkálatok 559 koronával vannak előirányozva és az ajánlatokhoz 56 korona bánatpénz csatolandó.

Egyéb feltételek a község jegyzői irodában a hivatalos órák alatt tudhatók meg.

Mokrin, 1911. évi augusztus 1.

Jegyző szabadságon:

Koweindl József, s.-jegyző. Jolity, bíró.
 776—1.1

Magyar kir. államvasutak.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY.

A kézbesíthetetlen küldemények a vasuti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráruraktaiban **délelőtt 9 órakor** a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett nyilvánosan eladatni: Budapest ny. p. állomáson 1911. évi aug. 11. Pozsonyi állomáson aug. 18. Budapest dunaparti teherpályaud. áll. aug. 22. Győri állomáson aug. 21. Szabadkai állomáson aug. 23. Ujvidéki állomáson aug. 24. Pápai állomáson aug. 22. Kassai állomáson aug. 24. Losonci állomáson aug. 22. Miskolci állomáson aug. 23. Eszéki állomáson aug. 17. Szegedi állomáson aug. 21. Temesvár-Józsefvárosi állomáson aug. 22. Debreczeni állomáson aug. 22. Szatmárnémeti állomáson aug. 23. Kolozsvári állomáson aug. 22. Nagyvárad állomáson aug. 23. Aradi állomáson aug. 24. Békéscsabai állomáson aug. 23. Pécsi állomáson aug. 22. Zágrábi állomáson aug. 28. Fiumei állomáson aug. 21. Szolnoki állomáson aug. 28. Nagyszebeni állomáson aug. 29. Sátoraljauhelyi állomáson aug. 28. Brassói állomáson aug. 29.

Budapest, 1911. évi július hóban.

4—x3

Az igazgatóság

(Utánnomás nem díjazatik.)

Molnár-segéd kerestetik

85—90 korona havifizetéssel. Csak ügyes és szorgalmas munkás jelentkeznek. Nős előnyben részesül. Cim: **BIRTNER ADOLF NAGYTORÁK.**

Mokrin község előljárástól.
 4875/1911. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A községi képviselőtestületnek 238. kgy. számú véghatározata alapján a község háza tatarozási munkálatai árlejtés útján biztosítandó lévén, felhívatnak vállalkozók, hogy zárt ajánlataikat alólírott előjárásnál folyó évi aug. 8-ig adják be.

Az árlejtés folyó évi augusztus 9-ik napjának d. e. 9 órájkor fog Mokrin község ház ülésstermében megtartatni.

A legmagasabb költségvetés szerint a munkálatok 1022 kor. 10 fillérrel vannak előirányozva és az ajánlatokhoz 100 kor. bánatpénz csatolandó.

Egyéb feltételek a község jegyzői irodában a hivatalos órák alatt tudhatók meg.

Mokrin, 1911. évi augusztus 1.

Jegyző szabadságon:

Koweindl József, s.-jegyző. Jolity, bíró.
 771—1.1

Szén és coaks

szükségletét legelőnyösebben fedezheti, ha most tesz előjegyzést őszi és téli szállításra

porosz kőszénre K 3.40

elsőrendű dio coaksra K 4.30

árban 100 kilónként, házhoz vagy vasutállomásra szállítva

Daun Gyula cégnél

752—5.4

Nagybecskerek.

Óbék község előljárástól.

Hirdetmény.

Keresek két irnokot állandó alkalmazásra évi 800 korona havi részletekben kiszolgáltatandó fizetés mellett.

Az egyik irnok teendője különösen a végrehajtások lesznek; a román nyelv bírása előnyös.

Óbék, 1911. évi július 30.

771—2.2

Füredi Márton, körjegyző.

Mentőszekrények

cséplőgépek és egyéb gépekhez darabja 36 és 40 kor.

Mentőszekrény kiegészítések

beküldendő jegyzék után jutányosan.

Sérvkötők

3 kor.-tól 8 kor.-ig, kívánatra választék küldetik.

Irrigátorok, fecskendők, gummiáru, Brunswatta, pólyák, tejszivók, gyermekágyi kellékek nagy választékban kaphatók

Kovács Sándor drogériája
 Nagybecskerekén.

Telefon 43.

Telefon 43.

521—(4)2

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1911. évi május hó 1-ső napjától.

ERKEZIK.	óra perc
Nagybecskereki pályaudvarra.	
Temesvár—Versec—Zsombolyáról délelőtt	9.28
Pancsováról délután	5.15
Budapest—Szegedről reggel	6.22
Budapest—Szegedről délután	5.04
Szegedről délelőtt	9.25
Budapest—Nagykikindáról este	9.45
Szécsányból este	6.40

INDUL.	óra perc
Nagybecskereki pályaudvarról.	
Zsomb.—Versec—Alibunár Temesvárról este	8.15
Módosról reggel	11.29
Pancsováról reggel	8.27
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon reggel	8.23
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután	4.19
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este	9.34
Szécsányból este	6.29

INDUL.	óra perc
Nagybecskereki pályaudvarról.	
Pancsovára délelőtt	8.10
Pancsovára este	7.15
Szeged—Budapestre délelőtt	10.03
Szeged—Budapestre este	7.21
Szegedre délután	1.11
Nagykikinda—Budapestre reggel	5.10
Zsombolya—Temesvár—Versecre délután	4.15
Temesvár—Versecz—Antalfalva—Pancsova—Alibunára reggel	3.33
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel	2.25
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt	3.55
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután	3.25
Módosra délelőtt	11.00
Szécsányra reggel	6.54

INDUL.	óra perc
Temesvár—módosi vonalon.	
Módosról—Temesvárra délután	2.10
Temesvárról—Módosig délelőtt	11.00

INDUL.	óra perc
Módos—zsombolyai vonalon.	
Módosról—Zsombolyára délután	1.40
Zsombolyáról—Módosra délután	5.20

INDUL.	óra perc
Szécsány—verseci vonalon.	
Szécsányról—Verseczre minden esütörtök és vasárnapon reggel	5.30